

AUGUSTINUS VAN HIPPO

Augustinus (354 – 430) was de bisschop van Hippo en theoloog, filosoof en kerkvader. De theoloog liet zich in eerste instantie beïnvloeden door verschillende religies en filosofieën, tot hij zich in 386 tot het christendom bekeerde en uitgroeide tot misschien wel meest invloedrijke christelijke filosoof die ooit geleefd heeft.

Augustinus werd geboren in de Romeinse provincie Africa, als zoon van Berberse ouders. Hij studeerde in Carthago. In 386 bekeerde Augustinus zich tot het christendom. Hij genoot een opleiding in Bijbelstudies en werd in 391 als priester gewijd.

Cicero en Plato

In zijn studie als filosoof en theoloog liet Augustinus zich inspireren door de Romeinse geschiedschrijver en filosoof Cicero. Tijdens zijn studie filosofie raakte hij voornamelijk geïnteresseerd in de relatie tussen God en het kwaad. Vóór hij zich tot het christendom bekeerde, zocht hij heil in het manicheïsme en vervolgens in het neoplatonisme. Augustinus' christelijke denkbeelden zijn behoorlijk beïnvloed door deze dualistische religies.

Erfenis

De kerkvader liet honderden preken en geschriften na. Eén van zijn bekendste werken is de 'Confessiones' (Belijdenissen), dat hij schreef tussen 397 en 398. Het werk wordt gezien als de oudste Westerse autobiografie.

In al zijn geschriften is Augustinus zeer zelfkritisch; in zijn werk 'Nalezingen' (*Retractationes*), dat hij schreef aan het eind van zijn leven, zette hij uiteen wat hij

in zijn geschriften anders had willen zeggen en ging hij in op de ontwikkelingen die hij in zijn leven heeft doorgemaakt.

Geloof en rede

In zijn theologie is Augustinus op zoek naar een manier om geloof en rede met elkaar te verzoenen. Hij zag het verstand als aangeboren, maar was van mening dat er een grens was aan wat rationeel of filosofisch verklaard kan worden. Geloof was daarom een noodzakelijke aanvulling op de rede.

Vrije wil

Volgens Augustinus is de mens volledig overgeleverd aan Gods genade en is alles wat gebeurt onderdeel van Gods plan. Dit kwam in conflict met het bestaan van de vrije wil. Augustinus loste dit conflict op door te formuleren dat de mens wel degelijk een vrije wil heeft om keuzes te maken, maar dat God altijd van tevoren op de hoogte is van deze keuzes. Op deze manier kon er volgens Augustinus zowel de vrije wil als een alwetende God bestaan.

Augustinus en het Jodendom

Augustinus zag het Nieuwe Testament als vervulling van de Hebreeuwse Bijbel (het Oude Testament). Volgens de kerkvader heeft het Jodendom zo de basis gelegd voor het ontstaan van het christendom. Zowel het Jodendom als het heidendom hebben volgens Augustinus onmisbare waarde gehad voor het ontstaan van het christendom, zonder beiden had het christendom niet kunnen ontstaan.

De kritiek die Augustinus op de joden heeft, is dat zij te veel naar de Schrift zouden leven. Dit in tegenstelling tot de christenen, die zich voornamelijk laten leiden door de Geest.

Invloed op latere filosofen

Augustinus' denkbeelden hebben grote invloed gehad op latere theologen/filosofen, zoals Thomas van Aquino en Maarten Luther. Latere filosofen als Immanuel Kant en Friedrich Nietzsche bouwden voort op Augustinus' theorieën betreffende de vrije wil.

Zowel de Katholieke Kerk als de Orthodoxe Kerk vereert Augustinus als heilige.

Bron: <https://isgeschiedenis.nl/nieuws/augustinus-van-hippo>